

MỘT LẦN VỀ THĂM

Nguyễn Bảo Lâm

Tiếng cô tiếp viên vang trên máy phóng thanh loan báo phi cơ đang lượn trên không phận Việt Nam. Vừa cài nịt an toàn, tôi vừa nhìn qua khung cửa sổ. Sài Gòn đắm mình trong ánh đèn điện sáng choang. Hơn hai mươi năm tôi mới về thăm thành phố xưa nên không sao diễn tả hết nỗi vui mừng lẫn lo âu trong lòng tôi.

Phi trường Tân Sơn Nhất hoàn toàn lột xác, khoáng bộ mặt tân tiến hơn, sạch sẽ hơn với những gian hàng bán quà kỷ niệm, rượu miễn thuế, quầy đổi ngoại tệ... Các cô tiếp thị trong chiếc áo dài đủ màu thướt tha, tươi mát.

Đám hành khách từ khắp nơi quay về quê mẹ đón Tết như đàn én mùa xuân bay về tổ ấm. Đoàn người ríu rít, tay xách nách mang, hối hả làm thủ tục nhập cảnh. Rừng người xôn xao ngoài kia, khiến tôi nôn nao, cảm động.

Chiếc xe "van" đưa tôi vượt qua khu Lăng Cha Cả về Gia Định. Thành phố lên đèn, ngọn xanh ngọn đỏ rực rỡ, tôi hoa mắt nhìn đường sá chằng chịt như bàn cờ. Nhà lầu mọc san sát. Tất cả đều khác lạ hoàn toàn. Tiếng còi xe xen lẫn tiếng "tin tin" của bầy Honda lượn đảo trước mắt khiến tôi hoảng hốt, đạp mạnh xuống sàn thắng bằng chân không. Dân số tăng theo cấp số nhân, nhìn đâu cũng thấy lỗ nhố người đi bộ, xe đạp, xe gắn máy, xe hơi chen lấn nhau thật hỗn loạn!

Hôm sau, tôi bắt đầu du ngoạn thành phố Sài Gòn By Night! Tôi viếng chợ hoa Nguyễn Huệ. Khu đường rào đến bến tàu. Nam thanh nữ tú mặc âu phục chen chúc nhau trong khu chợ chật hẹp. Tôi cố tìm một tà áo dài với mái tóc dài chấm vai nhưng thất vọng. Chiếc áo bằng lụa nội hóa dù hàng đã nhường chỗ cho chiếc áo đầm ngắn cũn cỡn.

Những chậu mai to lớn, bông nổ rộ, cạnh đám phật thủ hình thú. Chậu hạnh khổng lồ đầy trái thật đắt tiền dành cho khách sạn hoặc nhà hàng lớn. Ông lão bán bông ngủ ngay dưới gốc cây, cạnh ngọn đèn dầu leo lét.

Dưới đường, nhà vườn tài tử trưng bày cúc đủ màu xanh, đỏ, trắng, vàng đua sắc với thực dược, mồng gà, vạn thọ. Những chậu ớt chùm, đơn trái sum sê đỏ rực

khiến khách khó cầm lòng mua vài cặp chưng ba ngày Tết. Hồng đào mang từ bắc hay cao nguyên vào tô điểm cho mùa xuân phương nam thêm tươi thắm.

Khách nhàn du lũ lượt lên xuống dập dìu chen lẫn đám trẻ con bán bong bóng đủ hình kỳ dị. Bên lề đường, tiếng chú bán kẹo bông gòn mời mọc khách hàng nghe vui nhộn. Tôi dừng lại mua gói hạt dẻ rang nóng hôi hổi và vài tấm vé số lấy hên! Những con khô mực treo lủng lẳng trên chiếc xe có mề lửa than bốc khói rất hấp dẫn, nếu dân nhậu "lì một lam" không gì bắt hơn! Tuy nhiên, tôi thấy người đi thì nhiều mà mua rất ít!

Rời chợ hoa, tôi đến vườn Tao Đàn dự "Hội Hoa Xuân". Dưới ánh đèn điện, lan đủ loại, màu sắc thanh tao, trang nhã rủ cánh ẻo lả. Lan đất đẹp mộc mạc, tươi mát. Đám lan vũ nữ như đang nhảy múa trên cành mềm dịu bên cạnh lan đại, đẹp thanh khiết và lạ mắt. So với những loại lan ở Bắc Mỹ, lan của mình không thua.

Phía đối diện, những chậu bonsai đủ kiểu, đủ loại, đủ sắc, hương thơm thoang thoảng. Vài loại cây rất tầm thường như trâm ối, me, bùm sụm khi vào tay nhà chơi kiểng trở thành một tác phẩm nghệ thuật. Nhưng nổi bật nhất vẫn là mai, nàng công chúa của mùa xuân, cành nhỏ tí dày đặc những bông.

Chùm nguyệt quế tỏa hương thơm ngát ngào khiến tôi thấy lâng lâng. Chậu bồ đề nhỏ nhỏ rẽ lòng thông gợi lại hình ảnh ngôi chùa hoang vắng ở làng quê.

Tết ở thành phố buồn tênh! Tôi là người đi tìm dĩ vãng nhưng không bao giờ gặp. Trên đường phố vắng bóng bọn trẻ con xúng xính trong bộ đồ mới. Thiếu vắng những cụ già áo dài khăn đóng đi xông đất nhà hàng xóm. Cái tết đậm màu sắc quê hương không còn nữa. Tôi thấy băng khuâng luyến tiếc!

Tôi tham quan thành phố bằng xích lô đạp! Chiếc xích lô vừa nhỏ vừa cao, không thoải mái. Phần lớn các phu xe từ miền trung, có người đã ba năm chưa về thăm quê. Gia tài của họ là chiếc xe thuê nhỏ bé. Đường phố Sài Gòn thừa thớt xe, mọi người đều về quê, chỉ có bến xe lục tỉnh là rộn rịp.

Mấy ngày đầu năm lặng lẽ trôi qua, tôi rời Sài Gòn trực chỉ Đà Lạt, bắt đầu chuyến trung du.

Đến Bảo Lộc, tôi thấy bồi hồi, nhìn thật kỹ thành phố tôi đã sống một thời gian dài. Tất cả đều đổi thay, nhà cửa san sát dọc theo quốc lộ. Ngôi trường Nông Lâm Súc điêu tàn và xuống cấp thật đáng thương! Người hàng xóm ngày xưa vẫn còn đó, tóc bạc phơ, chúng tôi mừng rỡ hàn huyên.

Đồn điền trà không sum sê như trước, một số đã chuyển qua trồng dâu tằm ăn. Không còn dãi đồi trà ngay hàng thẳng lối chạy ngút ngàn mà chỉ "Thấy xanh xanh những mấy ngàn dâu. Ngàn dâu xanh ngắt một màu".

Hình ảnh đoàn nữ nhân công đầu đội khăn, lưng mang chiếc gùi lom khom hái đợt trà, còn đậm nét trong lòng. Tôi và lũ bạn thường đi dạo vườn trà, nhìn thiếu nữ Kinh má đỏ hồng xen lẫn các cô gái Thượng da đen mận mà đang chăm chỉ làm việc. Tôi ước mơ được gặp "sơn nữ Phà Ca" nhưng chưa bao giờ được toại nguyện.

Chiếc xe nuốt nhanh quảng đường Bảo Lộc Đà Lạt ngang qua Tùng Nghĩa. Glaiuol được trồng thật nhiều, những nhánh bông khoe sắc dưới ánh nắng gay gắt. Vượt qua một xóm nhỏ, tôi chợt thấy cây nêu dựng sừng sững trước nhà. Giấy hồng điều dán ngay cửa mang dòng chữ "Cung chúc tân xuân"! Không ngờ thôn xóm nghèo vắng vẻ này còn giữ tập tục ngày xưa.

Đà Lạt hiện ra trước mắt với rừng thông san sát. Không khí mát hơn, cây cỏ lá hoa xanh tươi hơn. Trạm đầu tiên là thiền viện Trúc Lâm, thật thanh tịnh, thoát tục. Chiếc hồ trong xanh dưới chân núi chấm phá cho nét đẹp nơi đây thêm yêu kiều. Toàn khuôn viên toát một vẻ trang nhã, êm đềm, chỉ tâm hồn tôi mới cảm nhận được. Tôi quý đánh lễ đức Phật trong chánh điện, lòng thật bình an dưới bóng từ bi của Ngài.

Thiền viện mới tạo lập vài năm, thông chưa đủ lớn để cho bóng mát nhưng tương lai khu vườn sẽ rợp bóng. Một hàng rào ngăn cách khách hành hương và các tu sĩ trong những ngôi nhà nhỏ, nằm rải rác khắp đồi. Tôi chọn một băng đá khuất trong góc vườn, ngồi

nhìn cảnh sắc xung quanh, quên đi những phiền não của thế giới bên ngoài.

Thành phố Đà Lạt ít thay đổi nhưng có phần tiêu điều. Không còn sự yên tĩnh ngày xưa với những đôi nam nữ ăn mặc lịch sự tay trong tay thả bộ quanh hồ. Xe Honda chạy ngập đường và xuất hiện nghề mới: cò khách sạn, cò nhà hàng, tiệm ăn. Tôi thấy bối rối khi bị bao vây và tranh giành bởi nhiều người. Mini Hotel mọc như nấm nhưng không giữ chỗ trước, khó tìm được "nhà nghỉ" vừa ý.

Chợ Hòa Bình nhộn nhịp người mua sắm nhưng hãy coi chừng "hầu bao" của bạn bị người cầm nhăm! Hồ Xuân Hương còn nữa

diện tích, phần còn lại đã bị đất lở lấp mất. Bên kia hồ, bụi đất đỏ bay mù mịt bao phủ lá hoa cây cỏ chung quanh. Viện đại học vẫn còn đó với những dãy nhà dọc ngang. Khu trường trống vắng, nam nữ sinh viên đã về quê ăn Tết.

Về thăm khu đồi Belle Vue, tôi thấy đau lòng trước những đổi thay của xóm cũ. Các

biệt thự biến thành chung cư, chia ba bốn hộ khẩu thật lộn xộn, mất vệ sinh. Con đường dẫn đến suối, ngày xưa tôi thường đi dạo, gập ghềnh loang lổ ổ gà. Dòng suối đục chảy róc rách, khô cạn. Cây cối chung quanh trơ cành trụi lá, Cam Ly thật thảm thương! Tôi hoàn toàn thất vọng khi trở lại Đà Lạt, thành phố đẹp để êm đềm không còn nữa! Cuộc hành trình tiếp tục qua ngã đèo Ngoan Mục xuống Nha Trang. Đồng cát rộng mênh mông khô cằn chỉ trồng được nho. Dây thanh long, đeo trên cột trụ ngọn xòe ra như tàn lọng trông rất đẹp mắt, là nguồn lợi xuất khẩu rất được giá. Ngôi nhà ngói đỏ khang trang của chủ vườn cho thấy sự sung túc của gia chủ, tương phản với những mái nhà tranh vách đất chung quanh.

Vào gần thành phố Phan Rang, cây cối mọc xanh um hai bên bờ sông cạn. Dân chúng bu theo dòng nước tắm rửa, giặt giũ. Lâu lắm rồi tôi mới được nhìn lại sinh hoạt quen thuộc này. Tháp Chàm, di tích lịch sử của tỉnh lý, nằm trên đồi thấp, bị gió mưa tàn phá, đang được trùng tu. Tôi ngậm ngùi thương cho một

dân tộc đang bị diệt vong. Câu hỏi nhân quả quay cuồng trong lòng, tôi thật mệt mỏi không biết ai đang vay, ai đang trả?

Xe lại bon bon trên quốc lộ về Nha Trang. Xa trong xóm là những ngôi nhà tranh sau lũy tre. Dân quê vẫn nghèo khổ như xưa. Phương tiện chuyên chở, chiếc xe bò ọp ẹp hoặc chiếc xe đạp cũ kỹ. Chiếc quán cóc dột nát nằm sát lộ lưa thưa vài người khách. Nhìn bấy cò trắng đứng dưới ruộng lúa, tôi băng khuông nhớ làng quê.

Nằm dọc đường là dải ruộng muối trắng xóa. Có đám, muối được gom thành đồng lớn, có đám vẫn còn xấp xáp nước biển. Mặt trời từ từ lặn chỉ còn thấy một trái cầu đỏ nghiêng dần xuống mặt biển.

Nha Trang rực rỡ ánh đèn. Tiếng sóng vỗ rì rào khiến tôi nôn nóng dạo bước ngoài bãi biển. Cát mịn luồn vào chân nghe mát mát. Hít mạnh làn không khí thơm mùi muối mặn, người tôi tỉnh táo, quên đi nỗi nhọc nhằn của một ngày đi đường. Vầng trăng lưỡi liềm treo trên mặt biển tỏa ánh sáng lung linh. Quán xá lên đèn đông nghẹt khách, đời sống nơi đây thật ồn ào!

Cánh chen lấn nơi bến đò khiến tôi thấy chùn chân và e ngại. Người ta xô đẩy, giành mỗi, la hét ầm ỉ! Cuối cùng chúng tôi "bao" nguyên con thuyền máy ra khơi ngắm cảnh. Nước trong xanh thăm thẳm, gió biển thật trong lành thổi phất phật trên mũi thuyền. Chưa bao giờ tôi thấy thoải mái như lúc đó.

Xóm chài trong bờ với những ngôi nhà lợp ngói đỏ mới toanh, dăm ba chiếc ghe đậu trên bãi, chờ ra khơi. Tôi thầm ao ước được sống gần thiên nhiên, ngày ngày được nghe tiếng sóng gầm thét. Tất cả đều yên tĩnh và phẳng lặng như mặt biển hôm nay. Một niềm hứng khởi và hãnh diện dâng lên vì đất nước mình có những cảnh thiên nhiên rất đẹp, rất thơ!

Địa điểm kế tiếp là tháp Bà nằm cạnh cầu Bống. Kiến trúc như tháp Chăm nhưng to hơn, du khách cũng như hành khách tấp nập hơn. Nếu bạn là ngoại kiều xin chịu khó mua giấy với giá đắt mấy lần. Còn bố thí không đúng tiêu chuẩn các bạn sẽ được "khen" "Việt kiều kẹ". Các thiếu nữ Việt Nam xinh xắn mặc quốc phục Chăm sẵn sàng chụp hình kỷ niệm với nhiều giá biểu khác nhau. Đứng dưới hàng cột trước tháp, tôi chiêm ngưỡng thành phố Nha Trang với bãi biển dài hun hút rợp bóng dừa.

Nha Trang không những đẹp mà còn cung cấp cho du khách hải sản và những món ăn ngon, lạ. Khô mực lớn con, ngọt vô cùng, giá đắt không kém ở đây. Nem

nướng khác hẳn hương vị miền Nam với bánh tráng cuốn tôm chiên giòn béo béo chấm tương pha đặc biệt. Những chùm nem chua dài dài bắt mắt khách nhậu. Tôi ngồi trong ngõ hẻm chật hẹp thưởng thức món bánh khoai chiên giòn nóng hổi. Nơi nào đi qua, tôi đều tìm những món đặc biệt của địa phương để ghi vào ký ức hình ảnh quê hương đủ mọi mặt.

Tôi thật tiếc thời gian không cho phép tôi khám phá thành phố đẹp đẽ này nữa nên đành quyến luyến từ giã nơi đây để trở về.

Mũi Cà Ná, bãi biển xanh biếc sóng nhỏ gợn lăn tăn, sạch sẽ, trong, thấy đáy. Nếu biết khai thác, đây là nơi lý tưởng nghỉ mát, tắm biển. Mặt biển lặng yên như mặt hồ. Những tán đá lớn phẳng lì đã bị nước xoi mòn nằm trơ dưới dạ sần.

Thành phố tôi đi qua là Phan Thiết, xứ của nước mắm quốc hồn quốc túy. Mùi cá tanh tanh tỏa khắp nơi khiến tôi không thể nhắm lẫn được. Tôi nhớ mãi buổi cơm trưa thật ngon miệng, rau muống luộc với cá chiên dầm mắm gừng.

Hai bên quốc lộ, dân làng dùng con đường tráng nhựa như sân lộ thiên để phơi lúa và con ruốt, thảo nào khi ăn nghe lợm cộm những cát và sạn!

Đến Long Khánh, xe rẽ vào Bà Rịa thăm thiền viện Thiền Chiêu. Mọi người trầm trồ khen ngợi cách tổ chức ngăn nắp xinh xắn ở đây. Cây kiểng được chăm sóc cẩn thận, hài hòa với cảnh tĩnh mịch. Tôi ngồi bên cạnh hòn non bộ, quan sát khách thập phương. Ai ai cũng yên lặng chiêm ngưỡng khu vườn của chùa. Sau cổng rào là những căn thất nho nhỏ của các tu sĩ. Ngoài giờ học đạo các thầy phải lao động để tự túc kinh tế.

Tôi vào chánh điện lạy Phật, cầu nguyện cho tôi thêm sức mạnh, vững tâm bỏ đi hết con đường còn lại. Chung quanh tôi, khách hành hương lâm râm khấn vái trong tiếng chuông thánh thót và khói nhang nghi ngút.

Về Sài Gòn, thành phố đã lên đèn. Tôi lại rơi vào cái vòng hỗn độn, xe cộ dập dờn nhưng tâm hồn tôi thật bình yên vì dư hương bầu không khí tĩnh lặng của thiền viện vẫn còn đâu đây.

Trong thời gian du ngoạn, tôi được hưởng những ngày vui vẻ thoải mái. Tình thương quê cha đất tổ tràn ngập lòng tôi. Dầu thế giới có giàu và đẹp thế nào đi nữa cũng không đáng yêu bằng quê hương của mình vì "No place like home!"